

تحقیقات اسلامی مشهد مقدس و...

• سلوک اخلاقی ومعنوی

استاد سیدمحسن حسینی فقیه، در کنار جایگاه علمی برجسته خویش، به سلوک اخلاقی و رفتاری ممتاز شناخته می‌شود. زندگی ایشان آمیخته با تعبد و ولّایی‌بودن است؛ ایمان و اخلاص نسبت به اهل‌بیت علیهم‌السلام، محور اصلی رفتار و گفتار ایشان بود و همواره در تصمیم‌ها و جهت‌گیری‌های علمی و اجتماعی، رضای الهی و پیروی از مسیر ولایت را سرلوحه قرار می‌داد.

از ویژگی‌های برجسته ایشان، دلسوزی عمیق نسبت به طلاب و خانواده‌های آنان بود. استاد نه‌تنها دغدغه تربیت علمی آنان را داشت، بلکه همواره در رفع مشکلات معیشتی، تحصیلی، خانوادگی و درمانی طلاب کوشا بود.

ایشان به فکر مردم‌بودن را وظیفه دینی و انسانی خود می‌دانست. چه در سخنرانی‌های تبلیغی و فرهنگی و چه در فعالیت‌های اجتماعی، اولویت ایشان رفع نیازهای واقعی مردم، تبیین معارف دین به زبان قابل فهم و خدمت بی‌منت بود. در برخورد‌های روزمره، استاد به اخلاق خوش، روی باز و خوش‌استقبالی شهره بود و برای شاگردان و نزدیکان، این رفتار نه یک عادت، بلکه تجلی شخصیت تربیت‌یافته و روح آرام انسانی است که در تحصیل علم و تربیت نفس توأمان کوشیده بود.

• ارتعال

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی فقیه سرانجام پس از سال‌ها تدریس، تحقیق، خدمت فرهنگی و تربیت نسل‌های متعدد از طلاب و پژوهشگران، در پانزدهم اسفند ۱۴۰۴ بر اثر عارضه قلبی دار فانی را وداع گفت. خبر رحلت ایشان موجی از اندوه در حوزه‌های علمیه، شاگردان، علاقه‌مندان و نزدیکان ایشان ایجاد کرد و بسیاری این فقدان را خسارتی برای جامعه علمی و معنوی کشور دانستند.

پیکر مطهر استاد، در روز شانزدهم اسفند با حضور گسترده علما، طلاب، شاگردان و مردم، از مقابل حسینیه پیروان دین نبوی مشهد به سوی حرم مطهر رضوی تشییع و پس از اقامه نماز توسط ابوالزوجه مکرمش، آیت‌الله اشرفی شاهرودی، به توصیه تولیت آستان قدس رضوی در محل رواق حضرت زهرا علیها‌السلام در جوار بارگاه رضوی به خاک سپرده شد.

یادش گرامی و راهش پررهو باد.

به مناسبت چهلمین روز رحلت استاد حوزه علمیه خراسان بررسی شد

پرتویی از حیات فقیهانه حجت‌الاسلام والمسلمین

سیدمحسن حسینی فقیه رحمۃ‌الله‌علیه

به‌کوشش: مؤسسه میراث فقاقت خراسان

شاهرودی در مدرسه آیت‌الله‌العظمی خویی رحمۃ‌الله‌علیه مشهد آغاز شده بود که تا آخرین روزهای حیاتش ادامه داشت.

از ویژگی‌های بارز دروس خارج اصول ایشان، توجه دقیق به نظریات «اعلام خمسه» (شیخ انصاری، محقق خراسانی، محقق نایینی، محقق عراقی و محقق اصفهانی علیهم‌السلام) و نیز آرای شهید صدر رحمۃ‌الله‌علیه، امام خمینی رحمۃ‌الله‌علیه و آیت‌الله سیستانی، همراه با تحلیل و نقد مبانی استادان خویش بود.

استاد حسینی فقیه، دارای اجازات اجتهاد، امور حسبیه و نقل حدیث از برخی مراجع و علما و اساتید خود بود که در آینده منتشر خواهد شد.

• آثار و پژوهش‌ها

ایشان در کنار تدریس گسترده، صاحب آثار متعدد علمی هستند که اکثر آن‌ها هنوز منتشر نشده است. برخی از آثار مهم ایشان عبارت است از: هندسه معرفتی محقق خراسانی در کفایة‌الاصول، مبانی جرح و تعدیل نزد فریقین، خرید و فروش اعیان نجسه از منظر مذاهب اسلامی، عدالت صحابه، نقد مبانی رجالی، بررسی فقهی دقیق سن بلوغ دختران، احکام فقهی حجاب بانوان، منطقه‌الفراغ، نقش ترکیب و تعویض سند در حجیت روایات، تقریرات خارج فقه و اصول، محاضرات فقه مقارن، کلیات علم رجال، رساله اثبات وجوب زیارت امام حسین علیه‌السلام یک‌بار در عمر در صورت استطاعت و...

ایشان همچنین به‌عنوان استاد راهنما، مشاور و داور پایان‌نامه‌های سطح ۳ و ۴ در حوزه علمیه خراسان فعالیت داشت و مقالاتی نیز از او منتشر گردیده است.

• فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی فقیه، از خطبا و مبلغان فعال داخل و خارج کشور بود و سال‌ها به‌عنوان مبلغ زبان‌دان و روحانی کاروان با بعثه مقام معظم رهبری همکاری داشت و به زبان‌های عربی و انگلیسی مسلط بود.

حضور تبلیغی ایشان در کشورهای مختلف از جمله: عراق، لبنان، ساحل عاج، الجزایر، بلاروس، سوریه، عمان، سوئد، اندونزی، ایتالیا و دیگر کشورها و همچنین در شهرهای مختلف ایران مانند: بندرعباس، خوانسار، عسلویه، زاهدان، کاشان، بیرجند، بجنورد، طبس، کاشمر و مناطق دیگر، نشان از نقش برجسته ایشان در ترویج معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام و ارتباط نزدیک این استاد فقید با اقشار مختلف مردم دارد.

از دیگر خدمات ایشان می‌توان به بیش از بیست‌سال امامت جماعت در مسجد غدیر باباعلی (بلوار معلم مشهد) و همچنین تولیت دارالشفاى موقوفه امام صادق علیه‌السلام مشهد اشاره کرد که منشأ خدمات ارزنده‌ای به مردم و طلاب گردیده است.

ایشان در کنار فعالیت‌های علمی و فرهنگی، در گروه‌های علمی و کمیسیون‌ها حضور داشته است که برخی از آنها عبارت است از: عضو قرارگاه فقاقت و مجتهدپروری حوزه علمیه خراسان، عضو کمیسیون فرهنگ و اخلاق شورای‌عالی حوزه علمیه خراسان، عضو گروه علمی فقه و اصول مدارج علمی حوزه، عضو گروه علمی مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام، همکاری با مدارس علمیه نواب، سلیمانیه و حضرت ولی عصر علیه‌السلام، عضو هیئت امنای مؤسسه میراث فقاقت خراسان، عضو شورای علمی و قائم مقام مرکز

• آغاز زندگی

حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سیدمحسن حسینی فقیه، از استادان برجسته فقه و اصول حوزه علمیه خراسان و از چهره‌های اثرگذار علمی و فرهنگی معاصر به‌شمار می‌آید. گستره دانش، تجربه طولانی در تدریس، پژوهش‌های متنوع، حضور جدی در عرصه تبلیغ و مسئولیت‌های علمی، ایشان را به یکی از شخصیت‌های شاخص حوزه علمیه خراسان تبدیل کرده است.

او در ۲۴ ربیع‌الثانی ۱۳۸۷ قمری برابر با ۱۰ مرداد ۱۳۴۶ شمسی در مشهد مقدس و در خانواده‌ای سرشار از علم، تقوا و فضیلت چشم به جهان گشود. ایشان فرزند مرحوم آیت‌الله حاج سیدحسن حسینی فقیه، از شاگردان برجسته مرحوم آیت‌الله‌العظمی سید محمدهادی میلانی رحمۃ‌الله‌علیه و از چهره‌های شناخته‌شده علمی و اخلاقی مشهد بود.

• شروع تحصیل و ورود به حوزه علمیه مشهد

استعداد و نبوغ علمی استاد حسینی فقیه رحمۃ‌الله‌علیه از دوران کودکی آشکار بود. تحصیلات آکادمیک را از پنج‌سالگی آغاز کرد و پس از اخذ مدرک دیپلم، با وجود اصرار مسئولان آموزشی وقت برای ورود ایشان به رشته‌های علوم پزشکی، به‌علت علاقه عمیق و پایدار به علوم دینی ـ که از همان دوران کودکی در وجودشان ریشه داشت ـ مسیر مقدّس طلبگی را انتخاب کرد.

ایشان مقدمات و سطوح را در مدرسه علمیه آیت‌الله موسوی‌نژاد و سایر مدارس مشهد فراگرفت و از محضر شمار زیادی از اساتید برجسته بهره برد.

ایشان در دوره مقدمات و سطح از محضر اساتید برجسته‌ای مانند آیات و حجج اسلام: ربانی بیرجندی، ملکی، عالمی، موسوی‌نژاد، رجائی شاهرودی، تبادکانی، فیاض صابری، عباسپور، فاضلی‌نژاد، احدی و صفوی بهره‌مند گردید و دروس رسائل، مکاسب و کفایه را نزد آیات حاج شیخ مهدی مروارید، حاج شیخ محمد مروارید، حاج شیخ جواد مروی و حاج شیخ رجبعلی رضازاده فراگرفت. سپس در دوره خارج فقه و اصول به‌مدت ۱۴ سال در درس آیت‌الله حاج میرزاعلی فلسفی رحمۃ‌الله‌علیه و ۱۸ سال در درس آیت‌الله حاج شیخ مصطفی اشرفی شاهرودی شرکت نمود که این دو درس نقش اساسی در تعمیق مبانی اصولی و فقهی ایشان داشته است. همچنین مدتی از محضر اساتید دیگری مانند آیات سیدابراهیم علم‌الهدی، شیخ محمد قاضی‌زاده، شیخ مرتضی محامی، شیخ غلامرضا باقری اصفهانی و جعفری کاشمیری در فقه و اصول و از دروس آیت‌الله سیدجعفر سیدان و والد معظمش در مباحث کلامی و معارفی تلمذ نمود.

• تدریس

ایشان از آغاز جوانی به تدریس علوم مختلف حوزوی پرداخت و گستره تدریس ایشان بسیار وسیع بود و شامل ادبیات عرب، منطق، شرح لمعه، اصول فقه، اصول استنباط، رسائل، مکاسب، کفایه، حلقات شهید صدر، خارج فقه و اصول، فقه و اصول مقارن، قواعد فقهیه، رجال، تفسیر و کلام می‌شد.

تدریس مکز بسیاری از متون، از جمله بیش از شش دوره «کفایة‌الاصول»، از نشانه‌های تسلط ویزه ایشان بر مباحث اصولی است. درس خارج ایشان نیز از حدود چهارده سال قبل و پس از سفارش و تأکید مستقیم مرحوم آیت‌الله فلسفی و آیت‌الله اشرفی

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران

گفتمان‌سازی باید بر مبنای ذائقه جامعه ایجاد شود

حجت‌الاسلام والمسلمین علیزاده، در جمع فرهیختگان استان بوشهر، بر لزوم ایجاد گفتمان‌سازی بر مبنای ذائقه و سلیقه جامعه تأکید کرد و گفت: حوزه‌های علمیه خواهران نیز نگاهی تحولی در تبلیغ بر همین اساس دارد. حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی علیزاده، مدیر حوزه‌های علمیه خواهران کشور، اول اردیبهشت، در دیدار با فرهیختگان استان بوشهر گفت: در این شرایط حساس، شما به‌واسطه منطقه جغرافیایی خاص خود، جایگاه مؤثری در امنیت سخت و نرم دارید که همین سلحشوری‌ها، باعث سرافرازی کشور می‌شود.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، در پاسخ به این سؤال که حوزه‌های علمیه خواهران چه رویکرد نوینی در این شرایط خاص ایفا می‌کند، بیان کرد: حوزه‌های علمیه خواهران یک نگاه تحولی به بحث تبلیغ در دست طراحی و استقرار دارد.

وی با بیان اینکه در همین راستا سطح دو خواهران در سال‌های اخیر به‌صورت گرایش‌های تخصصی تعریف شده‌اند، ادامه داد: بصیرت سیاسی و اجتماعی در عصر حاضر، عنصری بسیار حائز اهمیت است و ما در عناوینی تلاش کردیم که در خلال مهارت تبلیغی و ترویج معارف اسلامی این بصیرت را در طلاب تقویت کنیم. مدیر حوزه‌های علمیه خواهران کشور، همچنین بر لزوم تبلیغ در ابعادی فراتر تأکید و بیان کرد: تبلیغ مجازی، رسانه‌ای و بین‌الملل در دستور کار حوزه‌های علمیه خواهران قرار دارد.

این استاد حوزه یادآور شد: جامعه با شبکه جدیدی رویه‌روست؛ نظام حکمرانی ملی در آستانه تحول است و در همین راستا، نظام تعلیم و تربیت نیز نباید از این مقوله جا بماند؛ لکن این شکاف نسلی که در سطح فرمانطقه‌ای مشکل‌ساز شده، باید به‌گونه‌ای برطرف بشود.

حجت‌الاسلام والمسلمین علیزاده ادامه داد: در این برهه با چنین چالش‌هایی که استحاله فرهنگی بسیار جدی است، باید به فکر سلیقه‌ها باشیم، گفتمان‌سازی ایجاد کنیم و بتوانیم جریان تولید کنیم؛ همین موضوع اقتضائاتی دارد که باید ویژگی‌های آن آموزش داده شود و جامعه طلاب با این شرایط آشنا شود.

وی در پایان به نقش اساسی بانوان در طراحی‌های دقیق دشمن اشاره و ابراز کرد: امروزه نقش حوزه‌های علمیه خواهران، نقشی تعیین‌کننده در آمادگی بانوان دارد که تعاملی مؤثر و موفق‌تری نسبت به ارتباط تربیتی با قشر کودک و نوجوان رقم بزنند.

قابل ذکر است، در این جلسه فرهیختگان و مسئولان استانی به ارائه اجمالی از وضعیت استان و اعلام همکاری در راستای اقدامات حوزه‌های علمیه و همچنین بیان ایده‌هایی پرداختند.

گزارش: جلال خسروی

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت:

به‌لطف الهی ملت رشید و بصیر ایران در نوع مواجهه خود در جنگ شناختی با نظام سلطه، پیروز و سربلند بوده است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا قائمی‌نیا در نشست هم‌اندیشی علمی «مقاومت شناختی در جنگ رمضان»، با اشاره به توفیق مشهود ملت ایران در مواجهه با نظام سلطه در ابعاد جنگ نرم شناختی، ابراز کرد: قبل از هر چیز باید دانست که نبرد شناختی یک استعاره مفهومی و قاعده‌ای کلی در حیات بشری به‌شمار می‌رود؛ کما اینکه جنگ شناختی در طول تاریخ اسلام، به‌خصوص در ایام زندگانی ائمه اطهار علیهم‌السلام سابقه داشته است، به‌نحوی که باید گفت سه جنگ صورت‌گرفته در دوران حکومت امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام نیز عمدتاً ماهیتی شناختی داشتند.

وی همچنین ضمن تفکیک میان نبردهای سنتی و مدرن افزود: تفاوت بنیادین جنگ شناختی در عصر دیجیتال با دوران قبل از آن، در دو مؤلفه نهفته است؛ نخست، ظهور ابزارهای بی‌سابقه همچون شبکه‌های اجتماعی و فضای سایبری و دیگری هم شکل‌گیری پایه‌های علمی این نبردها بر اساس قواعد علوم شناختی نظیر عصب‌شناسی و زبان‌شناسی شناختی که هدف نهایی آن، تغییر ذهنیت، باور و رفتار حریف است.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، با اشاره به روند تحولات در تقابلات اخیر، جنگ تحمیلی دوازده روزه را یک رویارویی کاملاً ترکیبی و پیچیده برشمرد و بیان کرد: اگر یادتان باشد، در ۲۴ ساعت نخست آن نبرد، دشمن با اتکا به عملیات نظامی، ترور فرماندهان و راه‌اندازی یک جنگ شناختی و رسانه‌ای وسیع، توانست دست برتر خود را به نمایش بگذارد؛ اما ساعتی نگذشت که با ورود و تدبیر امام و رهبر شهیدمان، ورق جنگ برگشت و ابتکار عمل در دست

در نشست «مقاومت شناختی در جنگ رمضان» مطرح شد

ملت ایران؛ سربلند در جنگ شناختی با نظام سلطه

رزمندگان اسلام قرار گرفت.

وی با بیان اینکه شهید حضرت امام خامنه‌ای، حقیقتاً شخصیتی بی‌نظیر و برتر در عرصه جنگ شناختی بودند، گفت: ایشان با شجاعتی مثال‌زدنی، توانستند یک پاتک شناختی بسیار قدرتمند علیه دشمن طراحی و اجرا کنند که در ادامه، قدرت پدافند موشکی نیز این برتری ذهنی و میدانی را تثبیت کرد.

حجت‌الاسلام و المسلمین قائمی‌نیا همچنین در ادامه، با مقایسه شرایط ایران پیش و پس از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، خاطرنشان کرد: ما در گذشته و در برابر حملات شناختی

سرودهای حماسی و استفاده از نام امیرالمؤمنین علیه‌السلام و تعابیری چون «علاج در وطن است» را بخشی از فرایند بازسازی ذهنی ایرانیان در این نبرد دانست.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، همچنین با ذکر مثالی از کاربرد استعاره‌ها در سیاست آمریکا ابراز کرد: یکی از مشاوران اوباما، پیروزی ترامپ را به کشیدن سیفون کاخ سفید تشبیه کرده بود که تأثیر روانی بالایی داشت. ما نیز امروز در جبهه رسانه‌ای خود می‌گوییم: ایران با افشای ماهیت شبکه‌هایی نظیر رسوایی اپستین، باید سیفون کاخ سفید را بکشد و در این مسیر، قطعاً یاری خداوند همراه ماست.

حجت‌الاسلام والمسلمین قائمی‌نیا در پایان، بر ضرورت نهادینه‌سازی این تجربیات در ساختار علمی و اجتماعی کشور تأکید کرد و گفت: البته باید توجه داشت که صرف تشخیص جنگ شناختی کافی نیست. چنان که در عصب‌شناسی شناختی پدیده‌ای به‌نام انعطاف‌پذیری مغز داریم که با تجربه و یادگیری، اتصالات جدیدی می‌سازد، جامعه ما نیز باید به این انعطاف‌پذیری دست یابد. ایران امروز در عرصه نظامی به این سطح از انعطاف و پویایی رسیده و دستگاه‌های علمی، پژوهشکده‌ها و آموزش‌عالی باید بکوشند، این تاب‌آوری و مقاومت شناختی مورد تأکید قرآن مجید در همه ارکان جامعه به‌خوبی نهادینه گردد.